

Lausunto Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksestä

Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksessä 2023-2024 on selvitetty tuuli- ja aurinkovoiman potentiaalia ja jonkin verran myös po energiamuotojen taloudellisia-, ympäristö- ja muita vaikutuksia. Lähtökohtana selvitykselle ovat hallitusohjelman kirjaukset uusiutuvien energiamuotojen lisäämistarpeista. Lapin maakunnan alueella on vireillä ja eri selvitysvaiheissa tuuli- ja aurinkovoimahankkeita. Selvityksellä halutaan osaltaan hankkia taustatietoa näiden energiamuotojen hyödyistä ja haitoista sekä parantaa osaltaan maakuntatasoista tilannekuvaa asiassa. Selvityksen tarkoitus on olla apuna ja taustamateriaalina mahdollisissa tulevilla maakuntakaavoissa ja vaihemaakuntakaavoissa. Selvitys ei ole oikeusvoimainen vaan osaltaan hyvä koonti erilaisista vaikutuksista. Sekä tuulivoima- että aurinkovoimahankkeet ja niiden toteuttamiskelpoisuus ratkeavat yksityiskohtaisissa, kunnittain ratkaistavissa hankeyleiskaavoissa.

Selvityksessä on tunnistettu tuulisuuden ansiosta yhteensä 48 tuulivoiman rakentamiseen soveltuvaa aluetta. Tuulisuustiedon selvittäminen ja kokoaminen yksiin kansiin sinänsä tuo selkeyttä muutoin varsin kirjavaan tuulivoimarakentamisen tilannekuvaan. Selvitys tarjoaa tuulisuuden osalta informaatiota mm maakuntatason kaavavalmisteluun ja tuulivoiman rakentamista harkitseville.

Selvityksessä on kuultu hyvällä tavalla porotalouden edustajien näkökantoja mutta esimerkiksi selvityksestä ilmenevien tietojen mukaan Lapin Riistanhoitopiirin kuulemista ei ole tehty. Puutteena selvityksessä näkyy myös, ettei se ota huomioon sosiaalisesti, ekologisesti ja ekonomisesti sekä kulttuurisesti kestävien ja elinvoimaisten yhdyskuntayksiköiden olemassaoloa sijoitettaessa tuulivoiman potentiaalisia alueita kartalle, eikä myöskään tietoja ja siitä, mikä on reaalin tilanne tuulivoimarakentamisen osalta eri paikkakunnilla. Kohdekortteihin on merkittynä alueita, jotka sijaintipaikkakunnilla on joko muussa käytössä, rakennettu tuulivoimalle tai rajattu kaavoituksessa ylintä valtaa käyttävän päätöksentekijän ratkaisulla tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle. Esimerkiksi Kemijärvellä kohdekorttiin merkitty alue 45 on Yhteismetsän vapaaehtoisen luonnonsuojelun aluetta ja paikallisilla kuntapäätöksillä rajattu tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle.

Selvityksessä luvussa 3.4. tuodaan esille se, että paikkatietoaineistoon liittyvät puutteet voivat haitata selvityksen tietolaatua mutta siitä huolimatta selvittäjä olettaa, että paikkatiedot olisivat viranomaisissa ajan tasalla. Nämä tiedolliset puutteet selvityksessä voivat johtaa sekä kaavoittajaa,

maanomistajaa, tuulivoiman rakentamista suunnittelevaa että tuulisuuden kohdealueella sijaitsevia

2/2

yhteisöjä ja toimijoita turhan työhön ja kustannuksiin. Selvityksen merkitys jää kapeaksi tuulivoimarakentamisen laajassa asia- ja osallisuuskokonaisuudessa, vaikka se **tuottaa tietoa tuulisuudesta tuulivoima- ja energiarakentamista harkitseville ja alueiden käyttötarkoituksia kaavoituksissa suunnitteleville**. Selvityksen käyttöarvoa tuulivoimaloiden kaavoituksessa on siis **harkittava ja tarkistettava reaalitylannetta tapauskohtaisesti** huolellisesti.

Aurinkovoima energiantuotantomuotona on Lapissa vähäistä mutta joitakin alueita, yhteensä 42 kappaletta, on kuitenkin tarkastelussa tätä tuotantomuotoa varten. Itä-Lapin alueella tarkasteltavia alueita on kymmenen, kaksi kussakin kunnassa. Käytöstä poistetut turvesuoalueet, huonosti muutoin tuottavat maa-alueet, teollisuudelta vapautuneet alueet mm. ovat nousseet keskusteluissa esille potentiaalisina vaihtoehtoina aurinkovoiman tuottamiselle. Aurinkovoimalla energian tuottaminen kiinnostaa myös Itä-Lapissa alueelle saatujen teollisten yritysten yhteydenotoista päätellen.

Uudet tavat tuottaa päästötöntä energiaa saavat Lapissa sekä kannatusta että vastustusta niin aurinko- kuin tuulivoimankin osalta, mikä korostaa huolellisen vaikutusten arvioinnin merkitystä ja tarpeellisuutta jo ennakolta ennen kuin hankkeista tehdään päätöksiä.

Energian tuotantoalueen ja käyttäjän välisten **siirtoyhteyksien kapasiteetti** ja niiden rakentamiskustannukset vaikuttavat kuitenkin ratkaisevasti hankkeiden toteuttamiseen, vaikka olosuhteiden osalta jotkin alueet olisivatkin otollisia tuotannolle.

Mikäli kustannuksiin, turvallisuutta ja maankäyttöä koskevaan **lainsäädäntöön** (johtokadut) löydetään osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja ja korjauksia, uusiutuvan energian tuotannon toteuttaminen helpottuu. Aurinkoenergian tuotannon rakentamiseen vaikuttaa merkittävästi se, että alan **teknologia kehittyy** ja muuttuu nopeasti sekä se, ettei alaa varten ole Suomessa vielä laadittuna yhtenäisiä toteuttamisohjeita ja normitusta. Aurinkoenergian rakentamista voidaan ohjata nyt siis kaikilla luvittamisen ja kaavoittamisen tasoilla, mikä lisää tietyllä tavalla myös epävarmuutta ja vaikuttaa investointien toteuttamiseen. Uusiutuvan energia-alan, turvallisuuden ja huoltovarmuuden ja elinkeinoelämän edun mukaista on rakentaa alalle yhdessä ohjeistusta tuulivoimarakentamisessa koetun kirjavuuden tuottamien kustannusten ja hyväksyttävienkin hankkeiden viivästymisten välttämiseksi.

Selvitystä varten **kunnilta voidaan pyytää ja saada tilannekuvauksia**, reaaliaikaista tietoa niin tuuli- kuin aurinkovoiman rakentamisesta.